

Vedela som, že môžem pomáhať viac

Začiatky boli ťažké, ľudia v osade sa pred ňou skrývali, najmä svoje deti. Dnes jej dôverujú a obracajú sa na ňu so všetkými starosťami a problémami. Koordinátorka projektu Zdravé komunity Mária Nazarejová sa venuje pomoci Rómom priamo v osadách ako zdravotná asistentka od roku 2005. Za svoju prácu získala v roku 2010 ocenenie Gypsy Spirit v kategórii čin roka.

Sestra Ako ste sa dostali k tejto práci? Čo vás k tomu viedlo?

Dostala som sa k nej úplne náhodou. Rada som pomáhala ľuďom a všimol si to môj nadriadený. Vtedy som pracovala ako asistentka terénneho sociálneho pracovníka a jedného dňa sa objavila ponuka na pozíciu zdravotného asistenta. Zavolať si ma a povedal, že má pracovnú ponuku, ktorá je pre mňa ako stvorená. Veľmi rada som ju prijala, pretože som vedela, že z tejto pozície môžem pomáhať ešte viac.

Sestra Práca zdravotného asistenta v teréne musí byť ťažká, hlavne začiatky museli byť náročné...

Veľmi ťažké. Stretávala som sa s nepochopením a nedôverou. V osade sa rodičia predtým schovávali, mysleli si, že som zo sociálky a schovávali aj svoje deti. Mali zakázané sa so mnou rozprávať. Postupne sa ľady pohli. Teraz je všetko iné. Zmenil sa ich prístup ku mne, sú milí, usmievajú sa, keď ma vidia. Deti sa na mňa tešia a vyžadujú si moju spoločnosť.

Sestra S čím všetkým obyvateľom osady pomáhate? Skúste popísať váš jeden pracovný deň.

Každé ráno sa teším do práce za jednou z mojich deviatich asistentiek zdravotnej osvety. Dievčatá pracujú priamo v teréne, kde pomáhajú ľuďom riešiť ich starosti, problémy, najmä zdravotné. Každá je iná a každá pracuje v inej osade. Naše stretnutia bývajú často veľmi emotívne a plné nových informácií. Či už ide o pomoc klientovi na vozíčku, alebo o konzultácie s tehotnými matkami. Pitná voda v osade nie je samozrejmosťou. Hovoríme o pomoci matkám pri pôrode, o privolaní záchrannej zdravotnej služby, robíme osvetu pre matky, ako sa starať o novorodenca, ako správne pripraviť pre dieťaťko umelú výživu, ako často ho kŕmiť. S tým všetkým sa asistentky stretávajú každý deň. Každá situácia je pre nich zaujímavá a veľmi dôležitá. Presne tu ide často o skutočný ľudský život, o dôstojnosť človeka žijúceho v osade na hranici biedy. To všetko riešime s asistentkami. Dávam im rady, pomáham im, učím ich, ako správne a najlepšie reagovať na zistené situácie v teréne.

Mária Nazarejová, bývalá majsterka krajčírskych dielne, sa venuje pomoci Rómom ako zdravotná asistentka od roku 2005. Pracuje ako terénna komunitná pracovníčka pre obec Kapušany, ako koordinátorka projektu Zdravé komunity a miestnej osade pomáha v mnohých oblastiach aj nad rámec svojich oficiálnych pracovných povinností. Taktiež vedie detskú tanečnú skupinu rómskych detí. V roku 2010 sa stala laureátkou ceny Gypsy Spirit v kategórii Čin roka. Ocenenie získala za to, že sa jej podarilo vyhľadať otca a starých rodičov rómskeho dievčatka v Českej republike. Dievčatku Sandru „hrozil“ dlhodobý pobyt v detskom domove.

Sestra Utkvel vám niektorý prípad v pamäti?

Je toho veľa, čo by som vám vedela porozprávať. Najkrajšie príbehy sú príbehy obyčajných ľudí, ku ktorým si postupne vybudujete vrúcny osobný vzťah. Završenie si pripomeniem príbeh klienta, ktorého manželka potúžená alkoholom pri hádke obľúbila hrncom vriacej polievky, alebo príbeh pána, ktorý mal epileptické záchvaty a bol presvedčený, že ich má každý a žije s tým až do smrti. Azda ešte spomeniem príbeh ženy, ktorá mala vždy pri meraní vysoký krvný tlak a nechcela ísť k lekárovi. Bála sa. Tak som sa ponúkla, že pôjdem s ňou. Po vyšetrení sa rozplakala a povedala mi, že som k nej lepšia ako jej vlastný manžel, pretože on s ňou nikdy u lekára nebol. Je toho naozaj veľa. Pekný je aj príbeh malej Sandry, ktorej mama sa po jej narodení nemala kam uchýliť a nikto o nich nemal záujem, bol to krásny príbeh so šťastným koncom. Za tento životný príbeh som bola nominovaná a ocenená cenou Gypsy Spirit v kategórii Čin roka. Mojm najväčším úspechom je však

úsmev na tvárach ľudí, ktorým pomôžem a ich poďakovanie.

Sestra Porozprávajte nám viac o Sandrinom príbehu...

V dedine bolo 16-ročné dievča, ktoré ostalo po letných prázdninách tehotné s mužom, ktorý sa po lete vrátil do Česka k svojej rodine. Dievča porodilo zdravé dievčatko Sandru. Pretože nemala muža ani druhu, bola v osade odstrkovaná. S malou Sandrou sa potulovala a prespávala doslova v šopách. Mala som o ne obavy a jedno ráno, keď už bolo vonku zima, sneh a mráz, rozhodla som sa zavolať úradu, aby malú Sandru vzali do detského domova. Nebola som s tým však spokojná, a tak som začala pátrať po starých rodičoch malej Sandry. V priebehu pol roka sa mi to podarilo. Pomaly sme začali spolu komunikovať a podarilo sa mi presvedčiť ich, aby sa išli na dievčatko do detského domova pozrieť. Tento príbeh sa skončil šťastne a malú Sandru si vzali starí rodičia k sebe a s láskou sa o ňu starajú.

Sestra Je niečo, na čo ste si doteraz pri vašej náročnej práci nezvykli?

Nikdy si nezvyknem na pocit bezmocnosti pri mojej práci. Ak idem na návštevu do rodiny, kde žije 8, 9, 10 detí s rodičmi v dome menšom ako vaša kuchyňa, v zime, v chlade, bez vody, bez elektriny a, bohužiaľ, často aj bez jedla - na to si nikdy nezvyknem. A ani na to, že v dnešnej modernej dobe, v dobe počítačov, prúdových lietadiel malému bábätku odhryzne potkan nos.

Sestra Zostáva vám vôbec nejaký voľný čas pri takej náročnej práci?

Keďže tento rok budem mať štátnice, voľný čas venujem štúdiu. Milujem divadlo, umenie. S radosťou si zahrám v našom ochotníckom divadle, kde máme nacvičených zopár služných hier.

Sestra Denne sa stretávate s rôznymi životnými situáciami ľudí žijúcich na okraji... Je niečo, čo by ste zmenili na našom sociálnom systéme?

Myslím si, že celý sociálny systém by bolo potrebné zmeniť tak, aby ho bolo možné plne využiť a aby pomáhal každému občanovi. Najviac by som však dopriala deťom. Deti sú naša budúcnosť, naše všetko, a ak dieťa nemá rovnaké podmienky na sebarealizáciu, na vzdelávanie, vyrastá v rodine, kde absentujú všetky základné životné podmienky, je ťažké mu rozprávať o láske k blížnemu alebo o vyšších cieľoch, ako je vzdelanie.

Silvia Hodálová